

Włodzimierz Samborski

Katedra Reumatologii i Rehabilitacji, Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

Profesor Wolfgang Müller, wybitny reumatolog i nauczyciel, przyjaciel Polski

Dnia 3 kwietnia 2017 roku w wieku 92 lat zmarł prof. dr hab. dr h.c. Wolfgang Müller. Niemiec, szwajcarscy, a także polscy reumatolodzy stracili wielkiego reumatologa, a także niezwykle i oddanego przyjaciela. Profesor Wolfgang Müller urodził się 5 lipca 1925 roku w niemieckiej Koblencji. Po zaliczeniu egzaminu państwowego w 1949 roku i promocji w 1950 roku na Uniwersytecie we Fryburgu Bryzgowijskim uzyskał tam po kilku latach specjalizację z interny i reumatologii. W 1961 roku habilitował się pod patronatem prof. Ludwiga Heilmeyera na podstawie pracy „Serologia reumatoidalnego zapalenia stawów”. Sporządzona monografia o tej tematyce stała się silnym impulsem do badań naukowych dla licznego grona niemieckojęzycznych reumatologów. Po opuszczeniu Fryburga pracował na stanowisku docenta i ordynatora w Kilonii w Klinice kierowanej przez prof. Ludwiga Weisbeckera. Stamtąd przeniósł się do Szwajcarii, obejmując w 1988 roku funkcję ordynatora i kierownika Kliniki Uniwersytetu w Bazylei zlokalizowanej w Felix-Platter-Spital. W Bazylei powstały jego ważne dzieła zatytułowane „Diagnostyka różnicowa w reumatologii” oraz „Reumatologia w praktyce”, które przysporzyły mu sławy wśród niemieckich i szwajcarskich reumatologów, czyniąc z niego kogoś w rodzaju mentora [1]. W światowej reumatologii prof. Wolfgang Müller zasłynął jednak jako znawca i jeden z twórców nowej jednostki „fibromialgii”. W licznych publikacjach określono tę chorobę jako Generalizierte Tendomiopathie (GTM, uogólniona tendomiopatia), definiując ją nieco odmiennie niż uczeni amerykańscy

i kanadyjscy. Przeprowadził na ten temat wiele badań i stworzył wiele hipotez dotyczących patogenyzy fibromialgii, a także jej leczenia. Niestety, ze względu na fakt publikowania ich głównie w czasopismach niemieckojęzycznych nie przyjęły się one w światowej nauce. Były to natomiast hipotezy bardzo nowatorskie. Od początku swoich zainteresowań fibromialgią profesor zwracał uwagę, że jest to jednostka niezwykle skomplikowana i mogąca maskować objawy innych chorób, nie tylko reumatycznych. Stworzył koncepcję tak zwanej fibromialgii wtórnej, czyli towarzyszącej innym jednostkom chorobowym. W takich sytuacjach zalecał leczenie jednostki podstawowej, co stwarzało szansę na złagodzenie lub całkowite ustąpienie objawów fibromialgii. Teoria Wolfganga Müllera znalazła uznanie dopiero w zrewidowanych kryteriach ACR z 2016 roku dopuszczających możliwość współistnienia fibromialgii z innymi chorobami, chociaż już

Adres do korespondencji:

prof. dr hab. n. med.
Włodzimierz Samborski
Katedra Reumatologii i Rehabilitacji,
Uniwersytet Medyczny
im. Karola Marcinkowskiego
w Poznaniu
ul. 28 Czerwca 1956 r. 135/147
61–545 Poznań
e-mail: samborskiw@o2.pl

w kryteriach z 2010 roku zniknęła konieczność badania „*tender points*”, czyli jak mawiał prof. Druckpunkten, niezwykle ważnego według niego elementu diagnostycznego.

Zafascynowany problematyką diagnostyki i leczenia chorób reumatycznych, a w rzeczywistości fibromialgii, w 1988 roku stworzył wraz z burmistrzem nadreńskiego kurortu Bad Säckingen Günterem Nuferem Hochrhein-Institut für Rehabilitationsforschung składającego się z Kliniki Reumatologii w Bazylei, Kliniki Rehabilitacji i Neurologii w szwajcarskim Rheinfelden oraz Kliniki Reumatologii w Bad Säckingen (po przejściu profesora na emeryturę Instytut składał się z dwóch ostatnich jednostek). Dzięki niezmiernej otwartości oraz licznym kontaktom międzynarodowym profesora do Instytutu przybywali młodzi adepci nauki różnych regionów Niemiec, Szwajcarii, Francji, Węgier, a w szczególności z Polski. Poprzez przyjacielskie relacje ze zmarłym niedawno profesorem Stefanem

Mackiewiczem, twórcą i wieloletnim kierownikiem poznańskiej Kliniki Reumatologii, w Instytucie Nadreńskim miało okazję pracować 7 kolegów z Poznania (w tym niżej podpisany). Dla wszystkich z nas praca z profesorem była nie tylko przyjemnością i zaszczytem, ale kluczowym przyczynkiem do dalszej kariery. Dużo większe możliwości badawcze oraz korzystanie z trudno dostępnych wówczas w Polsce odczynników i aparatury diagnostycznej przyczyniły się do stworzenia licznych publikacji o zasięgu międzynarodowym. Te z kolei przyczyniły się do wzmocnienia pozycji naukowej ówczesnej Akademii Medycznej im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu. Nie dziwiło zatem, że w uznaniu licznych zasług Władze Akademii Medycznej nadały profesorowi Wolfgangowi Müllerowi zaszczytny tytuł doktora honoris causa. W pamięci tych, którzy go znali ten Wielki Człowiek pozostanie na zawsze w pamięci jako „Wolfi”, niezwykle mądry i ciepły człowiek, przyjaciel.

-
1. Keitel W. Rheumatologist With Heart and Soul : On the Death of Wolfgang Müller. Z Rheumatol. 2017; 76: 554–555.